

ו. מושג ההכרעה

מושג "ההכרעה" - אלוף (מיל) הרצל שפיר
(מתוך דברים בפני המכללה לביטחון לאומי - 13 יוני 2001)
תורת הביטחון קובעת עקרונות ודרכי-פעולה ברמה האסטרטגית, בהתבסס על מדיניות הביטחון.
חמשה מרכיבים שזורים בבסיס העקרונות של תורת-הביטחון :
"הרתעה" - "התרעה" - "הפתעה" - "הכרעה" - (קיום/ העדר) "עומק אסטרטגי"
אחד העקרונות העקרים של תורת-הביטחון, משתמש בשנים מהמרכיבים לעיל וקובע : " יש להרתיע אויב ממלחמה (וע"י כך למנעה) ולהכריע במלחמה (במידה וההרתעה נכשלה)".
מאחר ומושג ההכרעה הוא גורם מרכזי בתורת-הביטחון, מן הנכון לבחון מושג זה בנתוני מדינת ישראל.
ככלל, בבחינה תורתית מקובלת, "הכרעה" נמדדת ב:
- בערכים כמותיים (היקף השמדת כוחות, היקף הפגיעות של תשתיות צבאיות ולאומיות , ועוד).
- בערכים גיאוגרפיים (כיבוש שטחים, השתלטות על שטחים חיוניים).
- בערכים פסיכולוגיים וערכיים (מוטיבציה, כוח רצון, מורל, סיבולת).
כהכללה ניתן לומר כי הכרעה מושגת ע"י שילוב של יכולות צבאיות, עמידה וחוסן לאומי , במהלך המלחמה, היכולת והרצון להמשיך בלחימה, ומניצול יכולות והזדמנויות מדיניות.
"הכרעה מלאה/מוחלטת" נחשב מצב בו ליריב אין יכולת ו/או רצון להמשיך בלחימה, ואתה כופה רצונך ותנאיך על היריב !
בראייה היסטורית, מאז הקמת המדינה, עבור דרך כל מלחמות ישראל עד היום, ישראל לא הצליחה להשיג "הכרעה מלאה" על אויביה.
מותר להניח כי גם בעתיד לא תוכל ישראל להשיג הכרעה מלאה על אויביה.
מכאן שמתבקשת הגדרה שונה למושג ההכרעה בנתוני מדינת ישראל.
להלן מוצעות שתי הגדרות, כאשר כל אחת מהן נבחנת בערכים כמותיים (שטחים וכוחות), ובערכים של יכולות - חוסן לאומי וממצב מדיני נתון :

הערך / המצב	"הכרעה חית"	"הכרעה מספקת"
שטחים	נמנע מהאויב לכבוש שטחים מישראל	נכבשו שטחי-אויב
כוחות	לאויב אבדות ניכרות בסד"כ ובכושר הלחימה	לאויב הושמד חלק מהסד"כ וכושר הלחימה שלו נפגע
יכולת	לצבא (ולעורף) היכולת והרצון להמשיך בלחימה (במידה ויידרש לעשות זאת)	לצבא (ולעורף) היכולת והרצון להמשיך בלחימה (במידה ויידרש לעשות זאת)
מדיני	האויב ביקש או הסכים להפסקת אש	האויב ביקש או הסכים להפסקת אש.

ההבחנה בין שתי ההגדרות מונחת בשני המרכיבים הראשונים (שטחים וכוחות) כאשר שני המרכיבים האחרונים (יכולת ומדיני) זהים בשתי ההגדרות, ומהוות תנאי הכרחי לקיום מושג ההכרעה.

המצב בשטח, בו - מבחינת "שטחים" נמנע מהאויב תוקף לכבוש שטחים מישראל ומבחינת "כוחות" נגרמו לתוקף אבדות ניכרות בסדר-כוחותיו ובכוחו הלחימה שלו, ייחשב מצב זה כ- "הכרעה הכרחית".

המצב בשטח, בו - מבחינת "שטחים", לא רק נמנע מאויב לכבוש משטחינו אלא אף נכבשו שטחים שלו עצמו, ומבחינת "כוחות" הושמד חלק מהסד"כ התוקף וכוחו הלחימה שלו נפגע, יחשב מצב זה כ- "הכרעה מספקת".

אין הכרח "להכריז" על הגדרות אלה בפומבי. מספיק שהגדרות אלה תהיינה מובנות ומוסכמות בין הדרג המדיני והצבאי.

בכך ניישב את מושג "ההכרעה" במקומו הנכון והמעשי ב- תורת הביטחון של ישראל (וזאת, שוב, מתוך ההנחה כי אין בידי ישראל להגיע להכרעה מלאה על אויביה).

הערה :

האם הגדרות אלה מתאימות ועונות למצב העימות/הלחימה עם הפלשתינאים?
התשובה הנה חד-משמעית - לא !

כדי להגדיר מושג "ההכרעה" ביחס לפלשתינאים הכרח להגדיר תחילה את -
"המדיניות" - "המטרות" - היעדים". הגדרות אלה, לפי מיטב ידיעתי - טרם הוגדרו !